

2. ለእግዚአብሔር ታግኝ ሆነን እንድንቆይ እነዚህ የተስፋ ቃሎች የሚያበረታቱን እንዴት ነው?

5. ጸሎት

ትምህርት አሥራ አራት

ዕብራውያን ምዕራፍ 7

የመጀመሪያው ቀን፡ - ዕብራውያን 7: 1-3

ለክርስቲያን በጣም አደገኛ የሆነው ምድራዊ የሆነ ሊቀ ካህን ያስፈልገዋል ወይም እግዚአብሔርን ስታመልክ በአምልኮህ የሚረዳህ ምድራዊ የሆነ አግላጅ ያስፈልገዋል የሚለው ትምህርት ነው። እነዚህ የአይሁድ ክርስቲያኖች በእግዚአብሔርና በሰዎች መካከል ምድራዊ የሆነ ሊቀ ካህን የሚፈልጉ ይመስላል። ይህም ሲሆን በመንግሥተ ሰማያት ላይ በእግዚአብሔር ፊት የቆመ ምድራዊ ያልሆነ ታላቅ ሊቀ ካህን እንዳላቸው ግን አልተገነዘቡም።

በምድር ላይ የተለመደው አንድ ተራ ሰው መሪ ወደሆነ ሰው መቅረብ ከፈለገ በመሐከል ሊያገናኙት በሚችሉ ሰዎች በኩል ግለፍ አለበት። ስለዚህም ትንሽም ትሁን ሥልጣን ያለውን ወዳጁን ወይም ዘመዱን ይፈልግና እርሱን ወክሎ እንዲቀርብለት ያደርጋል።

1ኛ ጥያቄ፡- ይህ እንዴት ተግባራዊ እንደሚሆን ምሳሌ ስጥ። ይህ ግንዛቤ ሰዎች በእግዚአብሔር ላይ ያላቸውን አመለካከት እንዲለውጥ ሊያደርጋቸው የሚችልበት መንገድ አለን?

ይህ የአግላጅ ሐሳብ የሚነሳው ሰዎች ከእግዚአብሔር ጋር ያላቸውን ግንኙነት በሚያስቡበት ወቅት ነው። በቀጥታ ወደ እግዚአብሔር ከመጸለይ ወደ መላእክት ወይም ወደ ማሪያም አንዳንዶች ደግሞ ወደ ጻድቃን ሰማዕታት ይጸልያሉ። ሽክግቸውን ቀጥታ ወደ እግዚአብሔር ከመውሰድ ወደ ቤተ ክርስቲያን መሪ ይሄዱና እንዲጸለይላቸው ይጠይቁታል።

የዕብራውያን መጽሐፍ ትልቁ ትምህርት ለእኛ የሚያስፈልገን አንድ አግላጅ ብቻ የሚለው ነው። እርሱም ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። መሪዎች፣ ካህናት ወይም ጻድቃን ሰማዕታት በሰውና በእግዚአብሔር መካከል እንደ አግላጅ ሆነው ሊቆሙ አያስፈልገውም። በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ሁላችንም ወደ እግዚአብሔር የመቅረብ መብት አለን። በእኛ በኩል ወደ መሪዎች ሄደን እንዲያግልዱን የምናደርገው ግንኛውም ዓይነት ጥረት መጽሐፍ ቅዱስ እንደ እግዚአብሔር ልጆች ወደ እርሱ ለመቅረብ የሚያስችለን ክፍት መንገድ መኖሩን የሚያስተምረውን ትምህርት እንደመቃወም ነው የሚቆጠረው። ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ እንደ ካህናችን ሆኖ

የሠራውንም ሥራ እናቃልላለን። ይህን ስንል ወደ ክርስቲያኖች ሄዳችሁ እንዲጸልዩላችሁ መጠየቅ አትችሉም ግለታችን አይደለም። የእናንተም የእነርሱም ጸሎት በእግዚአብሔር ፊት ይቀርባሉ መልስም ይሰጣችኋል።

2ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በክርስትና ውስጥ ይህን የአማላጅ ነገር መጠቀም በእግዚአብሔር ዓይን ሁሉም አማኝ እኩል ነው ከሚለውና አንድ አማላጅ አለ ከሚለው ትምህርት ጋር የሚቃረነው በምን ዓይነት መንገድ ነው?

ለ) ይህ የተሳሳተ አስተሳሰብ የሌሎችን እና የአንተን ከእግዚአብሔር ጋር ያለህን ግንኙነት በምን መልኩ ነው ተጽዕኖ ያለው?

የአይሁድ ክርስቲያኖች የብሉይ ኪዳንን የአምልኮ ሥርዓት በታላቅ አክብሮት ይመለከቱት ስለነበር ወደ ድሮው የአይሁድ ሃይማኖት ለመመለስ ይወላውሉ ነበር። ስለዚህም ከምዕራፍ 7-10፣ ጸሐፊው የብሉይ ኪዳን አምልኮ ምስላ የነበሩት ሦስቱ ዋና ዋና ነገሮች እንደተተኩ ያስረዳል። በመጀመሪያ የሙሴ ሕግ መሠረት የሆነው ቃል ኪዳንና የአምልኮው ሥርዓት በአዲሱ ኪዳን ተተክቷል፤ (ምዕራፍ 8)። ሁለተኛ የአሮን ዘር ሊቀ ካህናት ከእነርሱ በሚበልጠው በመልክ ጼዴቅ ከህነት ተተክቷል፤ (ምዕራፍ 7)። ሦስተኛ መሥዋዕት የማቅረቡ ሥርዓት በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ መሥዋዕትነት ተተክቷል፤ (ምዕራፍ 9-10)።

በመጽሐፍ ቅዱስ እግዚአብሔር ብዙ እውነታዎችን የሚያስተምረን በምሳሌዎች ነው። እነዚህ ምሳሌዎች የሚገኙት በብሉይ ኪዳን ሲሆን የተፈጸሙትም በአዲስ ኪዳን ውስጥ ነው። እግዚአብሔር ታሪክን ስለሚቆጣጠር እነዚህን ክንዋኔዎችና ሰዎች በመንግሥተ ሰማያትና በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል የተፈጸሙትን እውነታዎች በጥልቀት ለማሳየት ይጠቀምባቸዋል። ለመጥቀስ ያህል፡- የብሉይ ኪዳኖቹ መሥዋዕቶች ወደ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ እንዴት ያመለከቱ እንደነበር ተመልክተናል። በበረሃው የተደረገው መንከራተትና ይህን የመሳሰሉ ሌሎች ክንውኖች የእግዚአብሔር ሕዝቦች ለእግዚአብሔር ባለመታዘዛቸው ምክንያት የሚያጋጥማቸውን ችግር ያመለክታሉ። እንደ ኢየሩሳሌም ያሉ ቦታዎች የመንግሥተ ሰማያት ተምሳሌቶች ነበሩ። እንደ መንገዳቸው ድንኳን ያሉ ነገሮችም የመንግሥተ ሰማያት ተምሳሌቶች ነበሩ። በመጨረሻም እንደ አዳም ሙሴ፣ ኢያሱ፣ ያሉ ሰዎች ፍጹም ሰው የነበረው የኢየሱስ ክርስቶስ ተምሳሌቶች ነበሩ። በዚህ ሳምንት የዕብራውያን ጸሐፊ በታሪክ ውስጥ በግልጽ ስለማይታየው የኢየሱስን ካህንነት ሊመስል ስለሚችለው መልክጼዴቅ የሚል ሥያሜ ስለተሰጠው ሰው የሰጠውን ማብራሪያ እንመለከታለን።

3ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን ምዕራፍ 7 አንብብ። በመቀጠልም የሚከተሉትን ጥያቄዎች ከቁጥር 1-3 ባለው ክፍል ላይ በመመርኮዝ መልስ።

ሀ) ለመልክ ጼዴቅ የተሰጡት ሁለት ስያሜዎች ምንድን ናቸው?

ለ) መልክ ጼዴቅ እናትና አባት የለውም ሲል ምን ማለቱ ነው?

ሐ) መልክ ጼዴቅ በምን መልክ ነው ከእግዚአብሔር ልጅ ጋር የሚመሳሰለው?

ኢየሱስ ክርስቶስ እንዴት ሊቀ ካህን እንደሆነ ለመገንዘብ የአይሁድ ክርስቲያኖች ችግር አጋጥሟቸዋል። በብሉይ ኪዳን ከሌዊ ወገን ሆነው የአሮን ዝርያ የነበራቸው ብቻ ነበሩ ካህን ሊሆኑ የሚችሉት። እንዴት ታዲያ ኢየሱስ ሊቀ ካህን ሊሆን ይችላል? ለዚህ መልስ ለመስጠት ጸሐፊው ወደማይታወቀው መልክ ጼዴቅ የሚባል ስያሜ ወደ አለው ያመራል።

4ኛ ጥያቄ፡- አሪት ዘፍጥረት 14:17-20 እና መዝሙር(110):1-4 አንብብ።

ሀ) በምን ዓይነት መንገድ ነው አብርሃምና መልክ ጼዴቅ የተገናኙት?

ለ) የመልክ ጼዴቅን ሊቀ ካህንነት በተመለከተ እግዚአብሔር የገባው ቃል ኪዳን ምን ነበር?

ጸሐፊው በ5:10 ላይ ስለ መልክ ጼዴቅ ጀምሮት ወደ ነበረው ይመለሳል፤ ቀደም ብሉ ያቋረጠው ክርስቲያኖች ገና ሕጻናት በመሆናቸው ነበር። ያም ሆነ ይህ ጥልቅ የሆኑ እውነታዎችን ማስተማሩን ይቀጥላል። የዕብራውያን ጸሐፊ የሚሰጠው ማብራሪያ በጣም ከባድ ነው፤ ይህ እንደዚህ ሊሆን የቻለው ጸሐፊው የተለመደውን የዘመኑን የአተረጓጎም ዘይቤን ሳይሆን የአይሁዳውያን የአተረጓጎም ዘይቤን ስለሚጠቀም ነው። የጸሐፊው ዓላማ ኢየሱስና መልክ ጼዴቅ እንደሚመሳሰሉ የኢየሱስ ካህንነት እንደ መልክ ጼዴቅ እንደሆነና ከአሮን እንደሚበልጥ ለማሳየት ነው።

አሪት ዘፍጥረት አብርሃም ታላቅ ጦርነት ገጥሞ ጠላቶቹን ከአሸነፈ በኋላ ብዙ ምርኮ ይዞ ሲመለስ ከመልክ ጼዴቅ ጋር እንደተገናኘ ይገልጻል። ሲገናኙ አብርሃም ለመልክ ጼዴቅ ከምርኮው ላይ አሥራት ከሰጠው በኋላ መልክ ጼዴቅ ይባርክዋል።

ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ መልክ ጼዴቅን በሦስት ዋና ዋና መንገዶች ይመስለዋል። አንደኛ፤ በብሉይ ኪዳን ውስጥ የሚታዩ ሁለት አመራሮችን አጣምሮ በመያዙ ይመሳሰላሉ። መልክ ጼዴቅ የሳሌም ንጉሥና የእግዚአብሔር ሊቀ ካህን ነበር። በነገራችን ላይ ሳሌም የኢየሩሳሌም ከተማ ልዩ መጠሪያ ነው። በሙሴ ሕግ እነዚህ ሁለት ጥምሮች ሊኖሩ አይችሉም፤ ነገር ግን ልክ እንደ መልክ ጼዴቅ ኢየሱስ ክርስቶስ ንጉሥም ሊቀ ካህንም ነው።

ሁለተኛ፤ የሁለቱ የአመራር ሥርዓት አንድ ዓይነት ነው። «ሳሌም» ሰላም ማለት ሲሆን «መልክ ጼዴቅ» ደግሞ «የጽድቅ ንጉሥ» ማለት ነው። በዚህም ጽሐፊው የመልክ ጼዴቅ መንግሥት በሰላምና በጽድቅ ላይ የተመሠረተ ነው ማለቱ ነው። መሢሔ ሲነገሥ ከሚታዩት ዐበይት ነገሮች ውስጥ ሰላምና ጽድቅ ናቸው።

5ኛ ጥያቄ፡- የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልከትና ወደፊት ስለሚመጣው ስለ መሢሔ መንግሥት ማብራሪያ ስጥ፤ (ኢሳይያስ 32:1-2፤ 16-18)።

ሦስተኛ፤ ሁለቱም ዘላለማዊ ናቸው። በዚህ ሥፍራ ጸሐፊው የሚሰጠው ማብራሪያ ትንሽ ከበድ ይላል። አይሁዳውያን በእግዚአብሔር ቃል ውስጥ የተነገረውን ብቻ

ሳይሆን ያልተነገረውንም ነገር ማወቅ ይፈልጋሉ። ይህም ቢሆን ሁለቱንም ይመራ የነበረው እግዚአብሔር ነው። በብሉይ ኪዳን ውስጥ የነበሩት ታላላቅ ሰዎች (ለምሳሌ፡ - ሙሴ፣ አርን፣ አብርሃም) ትውልዳቸው ከየት እንደሆነ ወላጆቻቸው እነማን እንደነበሩ እንዴት እንደሞቱ ገለጻ ተሰጥቷል። ሆኖም የመልክ ጼዴቅ ትንሽ ለየት ይላል። እናትና አባቱ እነማን እንደነበሩ ከየትኛው ወገን እንደነበረና እንዴት እንደሞተ አልተገለጸም። ምንም እንኳ መልክ ጼዴቅ እናትና አባት የነበረው ሰውና በመጨረሻም የሞተ ቢሆንም ጸሐፊው ይህንን በመጥቀስ ለእስራኤላውያን እንደ ምሳሌ ሆኖ የሚጠቅማቸው ነገር ባለማግኘቱ ይህንን ለእስራኤላውያን በጣም አስፈላጊ የሆነውን ነገር ሳይጠቅስ ያልፋል። ስለ ሞቱ የተጠቀሰ ነገር ባለመኖሩ እስካሁን ድረስ ሊቀ ካህን ሆኖ የሚኖር ይመስላል። ስለዚህም መልክ ጼዴቅ መጀመሪያና መጨረሻ ስላልነበረው፣ የእግዚአብሔር ልጅ የሆነውን ኢየሱስ ክርስቶስን ይመስላል። ጸሐፊው እዚህ ላይ የሚጠቅሰው የኢየሱስን መወለድና መሞት ሳይሆን እግዚአብሔር እንደመሆኑ ከጥንት እንሥቶ እስከ ዘላለም የመኖሩን ጉዳይ ነው የሚጠቅሰው። ስለዚህም የእርሱ ካህንነት ልክ እንደ መልክ ጼዴቅ ዘላለማዊ ነው እንጂ እንደ አርን በመሞት የሚቋረጥ አይደለም።

6ኛ ጥያቄ፡- የክርስቶስ ሊቀ ካህንነት ዘላለማዊ የመሆኑ እውነታ አስፈላጊነቱ በምን ዓይነት መንገድ ነው?

ሁለተኛ ቀን፡ - ዕብራውያን 7:4-10

በትናንትናው ዕለት ጸሐፊው የኢየሱስንና የመልክ ጼዴቅን መመሳሰል ነበር የገለጸው። በዚህ ክፍል ደግሞ የመልክ ጼዴቅ የሊቀ ካህንነት ሹመት ከእርሱ እንዴት እንደሚበልጥ ያስረዳል። እንደገና የመልክ ጼዴቅን ታላቅነት ለአይሁዳውያን ለመግለጽ ጸሐፊው የአይሁዳውያንን የአተረጓንም ዘይቤ ነው የሚጠቀመው። አስተውል! ጸሐፊው እነዚህን እውነታዎች የሚያስተምረው ክርስቲያኖች ወደ ድርው የአይሁድ የአምልኮ ሥርዓት ሊቀ ካህን ወደ መፈለጉ ወደ መሥዋዕትና የቤተ መቅደስ ሥርዓት ለመመለስ እንዳይወላውሉ ነው። እኛም ብንሆን ሐላባችንና ተስፋችን ምድራዊ በሆኑ መሪዎች ላይ መጣል የለብንም። ታላላቅ መሪዎች በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ይነሣሉ ሆኖም ብዙ ሳይቆይ እንደ ጥላ ያልፋሉ። የሐሰት ትምህርቶች ብዙ ጊዜ የሚጀመሩት ሰዎችን ወደ እራሳቸው ለመላብ በሚፈልጉ ሰዎች ነው። እንደ ክርስቲያን ወደ እግዚአብሔር የሚወስደው ብቸኛው መንገድ ኢየሱስ መሆኑን ማመንና በዚህ ላይ መጽናት ይኖርብናል። መከተል ያለብን እርሱን ብቻ ነው እንጂ ታላላቅ ሰዎችንም ጭምር መሆን የለበትም። የሰዎች ትምህርት እውነተኛና ትክክለኛ እንደሆነ ለማረጋገጥ ሁልጊዜ ከእግዚአብሔር ቃል ጋር ማገፀር አለብን። ይህ ካልሆነ የሐሰት መምህራንና ትምህርታቸው ከኢየሱስ ሊለያዩን ነው።

7ኛ ጥያቄ፡- ሀ) አንዳንድ ሰዎች ኢየሱስን ከመከተል የበለጠ ሰዎችን የሚከተሉት በምን ዓይነት መንገድ ነው?

ለ) የምንማራቸውን ትምህርቶች ከእግዚአብሔር ቃል ጋር ግንገፁ ለእኛ አስፈላጊ የሚሆነው ለምንድን ነው?

8ኛ ጥያቄ:- ዕብራውያን 7:4-10 አንብብ። መልክ ጼዴቅ ከእርን ሊቀ ካህንነት እንደሚበልጥ ለማሳየት ጸሐፊው የተጠቀመባቸው ሁለት መንገዶች ምንድን ናቸው?

ኢየሱስ በመልክ ጸዴቅ ሥልጣን ሊቀ ካህን ከሆነና የሙሴ ሕግ ደግሞ በእርን ደረጃ ሌላ ሊቀ ካህንነት ከመመሥረት የትኛው ነው የሚበልጠው? ለዚህ መልስ ለመስጠት ጸሐፊው በአሪት ዘፍጥረት ወደ ተፈጻሚው ከንዋኔ ይመለሳል።

መልክ ጼዴቅ ከአብርሃም እንደሚበልጥ የሚገልጹ ሁለት ነገሮች:- አብርሃምና መልክ ጼዴቅ ሲገናኙ ተከናውነዋል። በመጀመሪያ ደረጃ አብርሃም ከምርኮው ላይ አንድ አሥረኛውን በአሥራት መልክ ለመልክ ጼዴቅ ሰጥቷል።

9ኛ ጥያቄ:- አሪት ዘተልቁ 18:21-29 አንብብ። ሌዋውያን መቀበል የነበረባቸው የማንን አሥራት ነው?

በብሉይ ኪዳን ሥርዓት የካህናትና የሌዋውያን አንዱ ሐላፊነት ከሕዝቡ ላይ አሥራት መሰብሰብ ነው። የከሀነትንና በሰውና በእግዚአብሔር መካከል የመቆምን ሥልጣን የሰጣቸው እግዚአብሔር ነው። ሆኖም በአሪት ዘፍጥረት ታሪክ ላይ ለመልክ ጼዴቅ አሥራት የሰጠው አብርሃም ነው። ይህም መልክ ጼዴቅ የእግዚአብሔር ሊቀ ካህን እንደመሆኑ («በሕይወት እንዲኖር የተመሠከረለት እርሱ ነው») ከአብርሃም ይበልጥ ነበር ማለት ነው። ጸሐፊው አብርሃም ብቻ አይደለም አሥራት የከፈለው ነው የሚለው። መጽሐፍ ቅዱስ የሰዎች ሁሉ ራስ እዳም እንደሆነና በሆነ መንገድ ከእርሱ ጋር በዔደን ገነት ሰዎች ሁሉ ጋጢአት እንደሠሩ እንደሚገልጸው ሁሉ (ሮሜ 5:12)፣ የአብርሃም የልጅ ልጅ የነበረው ሌዊም በአብርሃም በኩል ለመልክ ጼዴቅ አሥራት ከመስጠቱ ከንዋኔ ጋር ተባብሯል። ስለዚህም፣ የመልክ ጼዴቅ ከአብርሃም መብለጥ ብቻ ሳይሆን በሕጉ መሠረት የካህናት ሁሉ አባት ከሆነው ከሌዊም እንደሚበልጥ ነው የሚታየው። ስለዚህም መልክ ጼዴቅ ከግናቸውም የእርን ሊቀ ካህናት ይበልጣል።

ሁለተኛ፤ አብርሃም የመልክ ጼዴቅን በረከት ተቀብሏል። የእግዚአብሔርን ሕዝብ ይባርኩ የነበሩት ካህናት ናቸው። ለአይሁዳውያን በረከት እግዚአብሔር ሰውዬውን እንዲባርክ ብቻ የሚነግር ቃል ሳይሆን እንደ ትንቢት ነበር የሚቆጠረው ምክንያቱም ለካህኑ እግዚአብሔር ሥልጣን ስለሰጠው ሰውዬው በረከቱን እንደሚቀበል እርግጠኛ ነበር። በልማድ በረከት የሚሰጠው በሥልጣን እነሰ ላለው እንደመሆኑ (ለምሳሌ፤ ሊቀ ካህናት ለሕዝቡ)፣ መልክ ጼዴቅ አብርሃምን መባረኩ፣ መልክ ጼዴቅ ከአብርሃምና ከልጆቹ የሚበልጥ መሆኑን ይገልጻል። ከመልክ ጼዴቅ ወገን ከነበረውም ከኢየሱስ ክርስቶስ ያነሱ ነበሩ።

የዚህ ክፍል ዋነኛ ትምህርት የኢየሱስ ክርስቶስ የሊቀ ካህንነት ሥልጣን በመልክ ጼዴቅ ደረጃ በመሆኑ ከእርን ደረጃ ይበልጣል። ይህም የተረጋገጠው ለእርን ከሀነት

ሐላፊ የነበሩት አብርሃምና ሌዊ የበታች መሆናቸውን ለማሳየት አሥራት ከፍለዋል፤ በዚህም ላይ በረከትን ተቀብለዋል።

10ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ከሌሎች ሃይማኖቶች መሪዎች ጋር ስናነፃፅረው ኢየሱስ ክርስቶስ እንዴት ነው?

ለ) ኢየሱስን ትተን ሌሎች ታላቅ የሃይማኖት መሪዎችን ስለመከተል ይህ ክፍል የሚያስተምረን ምንድን ነው?

ሐ) ሰዎች የሚከተሉዋቸውን የተለያዩ የሃይማኖት መሪዎችን ስም ዝርዝር ጻፍ።

ከኢየሱስ ጋር ስናነፃፅራቸው የሁሉም ሃይማኖት መሪዎችንና ሃይማኖቶቹም በሙሉ ከኢየሱስ የበታች ናቸው። ምንም እንኳ ወደ ሌላ ሃይማኖት ለመለወጥ ፈተና ቢገጥመንም የትኞቹም ቢሆኑ ከጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ታላቅነት ጋር ሊወዳደሩ እንደማይችሉ ማስተዋል ይገባል።

ሦስተኛ ቀን፡- ዕብራውያን 7: 11-22

የጌታ ኢየሱስ መምጣት ያመጣው ለውጥ ምንድን ነው? እርሱ ያመጣው ለውጥ የሚያዘግም ነው? ይህን ነገር እራሳችንን በተመለከተ ልንጠይቅ ይገባል፤ ይህም ብቻ ሳይሆን ብሉይ ኪዳንንም በተመለከተ ተመሳሳይ ጥያቄ መጠየቅ አለብን። የክርስቶስ መምጣት የእግዚአብሔርን አምልኮ በትንሹ ብቻ አይደለም የለወጠው። የብሉይ ኪዳን የአምልኮ ሥርዓት እንዳለ ነው የተለወጠው። እንዲያውም ለአምልኮ ሥርዓቱ መሠረት የሆነ ቃል ኪዳን ነው የተለወጠው። በሙሴ ሕግ ተመሥርቶ የነበረው ብሉይ ኪዳን እንዳለ በአዲስ ኪዳን ተተካ።

11ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 7: 11-22 አንብብ።

ሀ) የቀድሞውን የብሉይ ኪዳንን ሥርዓት ጸሐፊው እንዴት አድርጎ ነው የሚያብራራው? (ቁጥር 18)።

ለ) ከክህነቱ የሹመት ለውጥ አብሮ የሚመጣው ነገር ምንድን ነው?

ሐ) ለካህንነት ብቁ ከሚያደርጉት ነገሮች ላይ በአዲሱና በብሉይ ያለው ልዩነት ምንድን ነው?

መ) በብሉይና በአዲሱ ክህነት ውስጥ የእግዚአብሔርን መሐላ በተመለከተ ያለው ልዩነት ምንድን ነው?

አንዱ የዕብራውያን ጸሐፊ ዋና ዓላማ የጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ መምጣት በብሉይ ኪዳን ላይ ያስገኘውን ታላቅ ለውጥ ማሳየት ነው። ኢየሱስ ሲመጣ የነቢያትን ትንቢቶች ፈጽሟል። ሙሴን በመተካት የእግዚአብሔር ሕዝብ መሪ ሆኗል። በሕግ ላይ የተመሠረተውን የመሥዋዕት ማቅረብ የአምልኮ ሥርዓት የነበረውንና የአምልኮውን ሥርዓት የሚመሩ ካህናት የነበሩትን ብሉይ ኪዳን ለውጦታል። እነዚህ ነገሮች በሙሉ

የተተኩት በኢየሱስ ነው። የመጨረሻውን መሥዋዕት ከከፈለ በኋላ ኢየሱስ ዘላለማዊ ሊቀ ካህን ሆነ፤ የተሻለም አዲስ ኪዳን መሠረተ።

በቁጥር 11 ላይ ጸሐፊው የድሮው ሊቀ ካህንነት አንድን ሰው ፍጹም ግድረግ ከቻለ ለምንድን ነው እግዚአብሔር በመዝሙር (110)፡4 አዲስ ሹመት ያለው ሊቀ ካህንነት ለግሰነዛት ቃል የገባው? የሚል ጥያቄ ይጠይቃል። ጸሐፊው ፍጹም ሲል ሙሉ ተቀባይነትንና ምሕረትን ካስገኘ ማለቱ ነው። በመልክ ጼዴቅ ደረጃ ሌላ ክህነት ለመመሥረት ቃል መግባቱ የበፊቱ ክህነት በቂ አለመሆኑን ያሳያል። ክህነቱ የተመሠረተበት ሕግ እንኳ «ደካማና የማይጠቅም» እንደሆነ ነው የተገለጸው።

12ኛ ጥያቄ፡- ገላትያ 3፡23-25 አንብብ። የብሉይ ኪዳን ሕግ ሥራ ምን ነበር?

የብሉይ ኪዳን ሕግ ምንም ቢሆን ደኅንነትን አያስገኝልንም። ስለዚህም የምትደክም የሚል ስያሜ ተሰጠው፤ (ሮሜ 8፡3)። ከዚህ በተረፈ ግን ሌሎች ሁለት ተግባሮች ነበሩት፤ 1. ደኅንነት እንደሚያስፈልገን በመጠቀም ደኅንነት ሊያስገኝልን የሚችለውን የኢየሱስ ክርስቶስን ጥርጊያ መንገድ አዘጋጀ። 2. ሰዎች ወደ ሌሎች የባሉ ጋጢአቶች እንዳይገቡ የመከላከል ተግባር ፈጽሟል። (ለበለጠ ማብራሪያ ትምህርት 4 ተመልከት)።

የአሪት ዘሌዋውያኑ ክህነትና ሕጉ በጣም የተዛመዱ ናቸው። ሕጉ ከተቀየረ በገድ ክህነቱም መቀየር አለበት ማለት ነው። ልክ እንደዚሁ ክህነቱም ከተቀየረ ሕጉም የገድ መለወጥ አለበት። (ለምሳሌ፡ አዲስ መሪ የአንድን አገር ሥርዓት ከተቀጣጠረ ፖሊሲዎቹም ይለወጣሉ። አዲስ የምርጫ ሕግ ሲፈጠር ደግሞ የአንድ አገር መሪ አብሮ ይለወጣል)።

በሙሴ በኩል በተሰጡት ሕግጋቶች መሠረት እግዚአብሔር እርንን ሊቀ ካህን አድርጎ ከሾመ ከብዙ ዘመን በኋላ እግዚአብሔር በመልክ ጼዴቅ ሥልጣን ያለ አዲስ ክህነት እንደሚያቋቁም ቃል ገባ፤ (መዝ./110/፡4)። በእርግጥ እግዚአብሔር በዚህ ቦታ ያመለክት የነበረው ኢየሱስ ክርስቶስን ነው። ኢየሱስ ከይሁዳ ወገን (የንጉሥ ወገን) ስለነበር በሕጉ መሠረት ሊቀ ካህን ለመሆን ምንም ሥልጣን አልነበረውም። ሕጉ ለክህነት ብቁ የሚያደርገው በእርን የዘር ግንድ ውስጥ የነበሩት ነው እንጂ በሌላ ውስጣዊ በሆኑ መመዘኛዎች መሠረት አልነበረም። ሊቀ ካህኑ ትሑትና እግዚአብሔርን የሚፈራ መሆን አለበት አይልም። አንድ ሰው እናትና አባቱ ሌዋውያን የሆኑ እውነተኛ ከሌዊ ወገን የነበረ ሰው ከሆነና በቤተ ዘመድ ውርሱ ሁሉንም መመዘኛዎች ካሟላ ግንኛውም የእርን ልጅ ሊቀ ካህን ለመሆን ይችላል።

13ኛ ጥያቄ፡- ሀ) የሊቀ ካህኑ መመዘኛ ዛሬ ካለው የቤተ ክርስቲያን መሪ መመዘኛ ጋር የሚለየው እንዴት ነው?

ለ) ዛሬ ካለው የቤተ ክርስቲያን መሪ አመራረጥ ዘይቤ ጋር የሚመሳሰለው እንዴት ነው?

እንደ መልክ ጸደቅ ካለው አዲስ የክህነት ሹመት ጋር አዲስ ሕግና ቃል ኪዳን እስፈላጊ ነው ይላል ጸሐፊው። በአዲሱ ኪዳን ላይ በመመሥረት በሌሎች ሻል ባሉ መመዘኛዎች ምክንያት ኢየሱስ ሊቀ ካህን ሊሆን ይችላል። ለኢየሱስ ክርስቶስ ካህን መሆን መሠረት የሆነው የእግዚአብሔር ልጅ እንደመሆኑ ዘላለማዊ መሆኑ ነው። በመዝ. /110/ : 4 ላይ ባለው የትንቢት ቃል መሠረት እንደምናየው ሊጠፋ የማይችል ሕይወት ነበረው፤ (ለዘላለም ካህን)። ስለዚህም ውጫዊ የሆኑት ነገሮች ላይ ከማተኮር አዲሱ ክህነት የሚያተኮረው ውስጣዊ ሕይወት ላይና የካህኑ ሥልጣን ላይ ነው። በተጨማሪም ሥራው በሚሞቱ ሰዎች ከሚፈጸም (ከአርን ወገን የነበሩት ካህን ይሞቱ ስለነበር በየጊዜው መተካት ነበረባቸው) አዲሱ ሊቀ ካህን ኢየሱስ ክርስቶስ ለዘላለም ስለሚኖር በሌላ ሳይተካ እርሱ ይሠራዋል።

የኢየሱስ ክርስቶስ ሊቀ ክህነት ከአርን የሚበልጥበት አንድ ሌላ ምክንያት አለ። እግዚአብሔር አርንን የመረጠው በትእዛዙ (በሕጉ) ላይ ተመሥርቶ ነው እንጂ በመሐላ ላይ አልነበረም። የመልክ ጸደቅ ሊቀ ክህነት ገን በእግዚአብሔር ትዕዛዝ ላይ ብቻ ሳይሆን እግዚአብሔር ባደረገው ቃል መሐላ ላይም የተመሠረተ ነበር፤ (ዕብራ. 6 : 17-18 ስናጠና ስለ መሐላ ያደረገውን ጥናት አስታውስ)። የእግዚአብሔር መሐላ ዘላለማዊ የሆነ ሊወገድ ወይም ሊለወጥ የማይችል ሊቀ ካህን ነው።

ይህ መሐላ የኢየሱስን ሊቀ ካህንነት ብቻ ሳይሆን የሚያረጋግጠው ለአዲሱም ኪዳን መሠረት ነበር። የክህነት ለውጥ የትዕዛዞችንና የቃል ኪዳንን ለውጥ ያስከትላል። የአዲስ ኪዳን ተያዥ ኢየሱስ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ኢየሱስን እንደ ቃል ኪዳኑ መሥራች ሰውም እግዚአብሔርን እንደሚያስታርቅ አድርጎ ብቻ ሳይሆን በእርሱ ለሚያምኑ እግዚአብሔር የሰጠው የተስፋ ቃል እንደሚፈጸምላቸው ሐላፊነቱን የወሰደ እርሱ በመሆኑ እንደ ተያዥም አድርጎ ነው የሚያቀርበው።

በአዲሱ ኪዳን ላይም በአዲሱ ክህነት ላይ በመመሥረት ነው «ወደ እግዚአብሔር የምንቀርብበት የሚሻል ተስፋ ገብቶአል» የምንለው። የቀድሞው ቃል ኪዳን በእግዚአብሔርና በሰው መካከል ያለው መሰናክል ላይ ትኩረት ያደርጋል። በሮጆና መጋረጃዎቹ ኃጢአተኛው ወደ ውስጥ እንዳይገባ ይከለክሉታል። አዲሱ ቃል ኪዳን ወደ እግዚአብሔር የሚወስደው መንገድ ለኃጢአተኛው ክፍት አድርጎለታል ስለዚህም የተሻለ የተስፋ ቃል ነው።

የአይሁድ ክርስቲያኖች መሥዋዕት ወደ ማቅረቡ የካህናትንና የቤተ መቅደስ ሥርዓት ወደነበረው ወደ ድሮው የአምልኮ ሥርዓት ለመመለስ ያስቡ ነበር። ይህ ግን ካሁን ወዲያ ሊሆን የማይችል ሆነ። ኢየሱስ ከመጣ በኋላ ሌላ መሥዋዕት ማቅረብ በጭራሽ አያስፈልገም። አዲስ የክህነት ሹመት ተቋቁሟል፤ የአምልኮውም ሥፍራ በሰው ሠራሽ ሕንፃ ውስጥ ሳይሆን በመንግሥተ ሰማያት ዙፋን ፊት ነው የሚሆነው።

አንድ በኢየሱስ ካመንን ሁሉም ነገር መለወጥ አለበት። ሕይወታችን መለወጥ አለበት፡- ምክንያቱም አሁን አዲስ ፍጥረቶች ሆነናልና ነው። ይህም ምግባራችን፤

አመለካከታችን፤ አስተሳሰባችንና ስሜታችን በሙሉ በትንሹ ሳይሆን ሙሉ በሙሉ መለወጥ አለበት።

14ኛ ጥያቄ፡- ይህ ምን ያህል እውነት እንደሆነ ምሳሌዎች ስጥ።

አንዴ በኢየሱስ ካመንን አምልኮአችን መቀየር አለበት። የቀድሞው የአምልኮ ሥርዓታችን የነበረው ሃይማኖታችን የሆነ ቢሆንም በአዲሱ ተተክቷል። ኢየሱስ እንዳለው በመንፈስና በእውነት ማምለክ ይኖርብናል። ምንም እንኳን ጓደኞቻችን የእነርሱን ሃይማኖት እንድንይዝና ወደ ድሮው ሃይማኖታችን እንድንመለስ ቢፈልጉም ለመዳን ከፈለግን ሌላ አማራጭ ሊኖረን አይችልም። የእግዚአብሔር የተስፋ ቃል የሚፈጸምላቸው በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ቃል ኪዳንን ለሚቀበሉ ብቻ ነው።

ኢየሱስ ክርስቶስ ከመጣ መዲህ ሁሉም ነገር ተቀይሯል።

15ኛ ጥያቄ፡- የኢየሱስ መምጣት ዓለምን፣ ሕይወትን፣ ወዘተ... እንዴት እንደቀየረ ምሳሌ ስጥ።

አራተኛ ቀን፡- ዕብራውያን 7:23-28

ኢየሱስ እንደ ሊቀ ካህን ከአርንና ከብሉይ ኪዳን ሊቀ ካህናት እንደሚበልጥ ተመልክተናል። ዛሬ ደግሞ የኢየሱስ ክርስቶስ ሊቀ ካህንነት ለምን እንደሚሻልና የእርሱ ሊቀ ካህን መሆን ለእኛ ያስገኘልን ታላቅ ነገር እንመለከታለን። ይህ አስተሳሰባችን በኢየሱስ ላይ እንድናደርግና እንደ ሊቀ ካህናችን ወደ እርሱ ብቻ እንድንሄድ ያበረታታናል። በእግዚአብሔር ፊት ቆሞ የሚግልድልን ጸሎታችን እንደተሰማና ለችግሮቻችን መልስ እንደምንቀበል ማረጋገጫውን የሚሰጠን እርሱ ነው። መንግሥተ ሰማያት እስከንደርስ ድረስ ያለምንም ችግር በሰላም እንደምንጠበቅ ማስተማመኛውን የሚሰጠን እርሱ ነው።

16ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 1:23-28 አንብብ።

ሀ) የቀድሞው ክህነት እንዴት እንደሆነ ነው የተገለጸው?

ለ) ኢየሱስ ክርስቶስ የተገለጸው እንዴት ነው?

ሐ) ኢየሱስ ክርስቶስ ሊቀ ካህን በመሆኑ ያስገኛቸውን ውጤቶች በዝርዝር ጻፍ።

ጸሐፊው የብሉይ ኪዳን ካህናትን ድክመት በሁለት መንገዶች ይገልጻል።

1. የብሉይ ኪዳን ካህናት ሁልጊዜ በሞት ይቀጡ ነበር። አንድ ጊዜ እግዚአብሔርን የሚፈራ ጥሩ ሊቀ ካህን ይነሣል። ሰዎች ይታመኑበታል፤ ወደ እውነትም ይመራቸዋል። በኋላ ላይ ግን ስለሚሞት ሊቀ ካህንነቱ በሰዎች ዘንድ ለማይከበርና ከፋ ለሆነ ሰው ይሰጣቸዋል። (ለምሳሌ፡ ዔሊና ልጆቹ 1ኛ ሳሙ. 2-4)። በሞት ምክንያት ሊቀ ካህኑ መተካት ነበረበት፤ ይህም የብሉይ ኪዳን የአምልኮ ሥርዓት አንዱ ድክመት ነው።

2. የብሉይ ኪዳን ካህናት ኃጢአተኞች ነበሩ፤ ወይም ጸሐፊው እንደሚገልጽው «ደካሞች» ነበሩ። በየቀኑ ለራሳቸው ኃጢአትና ለእሥራኤል ሕዝብ ኃጢአት ሲል መሥዋዕት ያቀርቡ ነበር። (ይህንን እውነታ በስርየት ቀን ከሚደረገው ሥርዓት ላይ ልታስታውሰው ትችላላህ)

በሕግ ላይ ከተመሠረቱት የአሮን ሊቀ ካህናት በአንፃሩ ደግሞ በመሐላ ላይ የጻናው ሊቀ ካህን ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ አለ። ጸሐፊው እሱ ታላቅ ነው የሚልባቸውን የተለያዩ ምክንያቶችን አስተውሏል።

1. ለዘላለም ስለሚኖር የእርሱ ሊቀ ካህንነት መቼም ቢሆን አይቆምም። በምንም ዓይነት ለሌላው ሰው አይሰጥም። በአሁኑ ወቅት የእኛ ሊቀ ካህን በመሆን በአብ ፊት ቆሞ ስለ እኛ ይማልድልናል።

17ኛ ጥያቄ፡- ኢየሱስ ስለእኛ ይማልድልናል ስንል ምን ማለታችን ነው? ይህ ለእኛ ለምን አስፈላጊ እንደሆነ ምሳሌ በመስጠት አስረዳ።

2. ቅዱስና ያለ ተንኮል ነውርም የሌለበት ከኃጢአተኞችም የተለየ ነው። ለሌላ አነጋገር ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ምንም ኃጢአት የለበትም። ኃጢአትም ስላልነበረው ለራሱ ሲል መሥዋዕት ማቅረብ አልነበረበትም። የተቀደሰው ሕይወት ኃጢአተኛ ከሆነው ሰዎች በሙሉ ልዩ ያደርገዋል። ይህም ኢየሱስ እራሱን ከኃጢአተኞች ይለያል ማለት አይደለም። እንዲያው እርሱ ወዳጃቸው ነው። ነገር ግን የቅድስና ባህርይው ከሌሎች ሰዎች ሁሉ ልዩ ያደርገዋል። ይህም ኢየሱስ ያቀረበው መሥዋዕት ለሌሎች ነው እንጂ ለእራሱ አይደለም ማለት ነው። በየቀኑ በምድራዊ ካህናት ይደረግ እንደነበረው መሥዋዕት የእርሱ የሚደጋገም አልነበረም።

3. ከሰማያትም ከፍ ከፍ ያለ ነው። ይህ ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደመሆኑ መጠን በአብ ቀኝ ተቀምጦ የመንገሥ ሥልጣኑን የሚያመለክት ነው። እግዚአብሔርን ምድር ላይ ሳይሆን እዚያው እሱ በሚገኝበት ሥፍራ ነው የሚያገለግለው።

ለማጠቃለል! ጸሐፊው ፍጹም የሆነው ኢየሱስ ነው የሚለው። የሁሉንም ኃጢአት ዕዳ ሊሸፍን የሚችለውን ሕይወቱን በመስጠቱ እርሱ እራሱ በመፈተኑና በመሠቃየቱ የሰዎችን ችግር ስለሚገነዘብና ለእኛ ሲማልድልን በመኖሩ ለእኛ ዘላለማዊ ሊቀ ካህን ለመሆን የሚችለው እርሱ ብቻ ነው።

የኢየሱስ ሊቀ ካህን መሆን ለእኛ የሚያስገኝልን ውጤት ምንድን ነው? የዕብራውያን ጸሐፊ «በእርሱ ወደ እግዚአብሔር የሚመጡትን ፈጽሞ ሊያድናቸው ይችላል» ይላል። ኢየሱስ የሚሰጠው ደኅንነት ጊዜያዊም የሚታደስም አይደለም። ማንም ሰው ሊቀግን አይችልም። ኢየሱስ ያለግድግጥ እንደ ሊቀ ካህናችን ሆኖ ስለሚሠራ ደኅንነታችን የተረጋገጠ ነገር ነው።

18ኛ ጥያቄ፡- ኢየሱስ በመንግሥተ ሰማያት የእኛ ሊቀ ካህን በመሆኑ የምናገኛቸውን አንዳንድ በረከቶች ግለጽ።

የኢየሱስ ክርስቶስ ሊቀ ካህንነት ለምንድን ነው በጣም አስፈላጊና ልናስተውለው የሚገባ ትምህርት የሆነው? እራሱ እግዚአብሔር በመሆኑ አዳኝችን ይህን ያህል ኃይል ያለው ነው። ጊዜያዊ ሳይሆን ዘላለማዊ አዳኝ ነው የእግዚአብሔርን መንገድ ለእኛ የከፈተልን እርሱ ነው፤ ያለማቋረጥም የሚያግልደን እርሱ ነው። ሙሉ በሙሉ ሰው፤ ሙሉ በሙሉ እግዚአብሔር በመሆኑ እግዚአብሔር እኛን በእርሱ በኩል ይቀርበናል፤ እርሱ ደግሞ ሰውን ወደ እግዚአብሔር ይስባል። ደካማና ኃጢአተኛ የሆነው ሰው ዘላለማዊ ከሆነ አምላክ እንደሚገናኝ ማረጋገጫ የሚሆን ይህን የመሰለ ሊቀ ካህን በመኖሩ ነው።

19ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ይህን ዓይነት አዳኝና ሊቀ ካህን ከሌላቸው ሃይማኖቶች ይህ የሚለየው እንዴት ነው? ለ) ኢየሱስ ክርስቶስ ችግሮቻችንን የሚያከናውንልን በምን ዓይነት መንገድ ነው? (ቁ.26)።

አምስተኛ ቀን፡- ትምህርቱን ከልስና ለሳምንታዊው ስብሰባ ተዘጋጅ።

ሳምንታዊው ስብሰባ

1. ሳምንታዊው የአምልኮ ጊዜ
2. ጸሎት
3. ክለሳ
4. የውይይት ጊዜ

ሀ) በትምህርታችን ላይ በመመርኮዝ መልክ ጼዴቅና ኢየሱስ ክርስቶስ የሚመሳሰሉት እንዴት ነው?

ለ) 1. ኢትዮጵያ ውስጥ ባሉ ሰዎች ዘንድ (ለምሳሌ፡- በእርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን፤ በቤተ ክርስቲያን) ሰዎችም ይሁን ሌሎች አስታራቂ ሲሆኑ የሥራ ድርሻቸው ምንድን ነው ተብሎ ነው የሚገመተው?

2. የኢየሱስ አማላጅነት ወይም አስታራቂነትስ በምን መንገድ ነው የሚመሳሰለው? በምን ዓይነትስ መንገድ ነው የሚለየው?

3. ኢየሱስ ለእኛ ይግልድልናል ስንል ምን ማለታችን ነው?

ሐ) 1. ኢየሱስ ክርስቶስ በመምጣቱ በብሉይ ኪዳን ውስጥ የተቀየሩት ነገሮች ምንድን ናቸው?

2. ብሉይ ኪዳንን የምናጤንበት መንገድ እንዴት አድርጎ ነው የሚለወጠው?

3. ኢየሱስ በሕይወታችን ሲገባ የተቀየሩት ነገሮች ምንድን ናቸው?

መ) «በእርሱ ወደ እግዚአብሔር የሚመጡት ፈጽሞ ሊያድናቸው ይችላል» ሲል ምን ማለቱ ነው? ይህንን ካለፈው ሳምንት ትምህርት ጋር አነፃፅር።

ሠ) ኢየሱስ ሊቀ ካህን በመሆኑ በምናገኛቸው የተሻሉ ሁኔታዎች ላይ ተወያይ።

* በሌሎች የዕብራውያን ትምህርቶች ላይ የተግርክውን ነገር በሐሳብ ውስጥ አድርጋቸው።

5. ጸሎት

ትምህርት አሥራ አምስት

ዕብራውያን ምዕራፍ 8

የመጀመሪያ ቀን፡ - ዕብራውያን 8: 1-2

በዕብራውያን ጥናታችን ጸሐፊው ሐሳባችንን ኢየሱስ ክርስቶስ ላይ እንዲያተኩር አድርጓል። ኢየሱስ የመጨረሻው ታላቅ የእግዚአብሔር ራዕይ እንደሆነ አሳይቷል። በሰማያት ካሉት ታላላቅ ፍጥረታት (መላእክት) ሁሉ የበላይ ነው። በምድር ላይ ከተነሡት ታላላቅ መሪዎች ሁሉ የበላይ ነው (ሙሴ)። ከካህናቶቹም ሁሉ የበላይ ነው (አርን)። ጸሐፊው ለትምህርቱ ትኩረት ያደረገው ኢየሱስ ክርስቶስ ታላቁና የመጨረሻው ሊቀ ካህን በመሆኑ ላይ ነው።

(ለጸሐፊው) ይህ ኢየሱስ ክርስቶስ የመጨረሻ ሊቀ ካህን መሆኑን የሚገልጸው ትምህርት ትልቅ መጽናኛ ሆኖለት ነበር። እንደ አርን ደካማ ሳይሆን የእግዚአብሔር ልጅ በመንግሥተ ሰማያት ለእርሱ ቅጥ የሚያግልድለት ስለነበረው የፈለገ ፈተና ወይም ችግር ቢገጥመውም እንኳ በሙሉ ልብ እንዲጋፈጠው ረድቶታል። ይህም በመሆኑ የአይሁድ ክርስቲያኖች ወደ ድርው ምድራዊ ሊቀ ካህንና ምድራዊ መሥዋዕት ሥርዓት መመለስ የሚያደርጉት ማንኛውም ዓይነት ሙከራ ሊገባው አልቻለም።

1ኛ ጥያቄ፡ - ኃጢአተኛ ሰው ወደ ሆነው ሊቀ ካህን መሄድና ወደ አፍቃሪውና ሁሉን ቻይ ወደ ሆነው ወደ እግዚአብሔር ልጅ በመሄድ መካከል ያለውን የጥቅም ልዩነት አነፃፅር።

2ኛ ጥያቄ፡ - ዕብራውያን ምዕራፍ 8 አንብብ። የምዕራፉን ዋና ዋና ትምህርቶች ዘርዝረህ ጻፍ።

3ኛ ጥያቄ፡ - ዕብራውያን 8: 1: 2 አንብብ። በሰማያት ስላለው ሊቀ ካህናችን ጸሐፊው የተናገረውን የተለያዩ ነገሮች ዘርዝረህ ጻፍ።

ዕብራውያን 1-2፤ ከዚህ በፊት የነበሩት ምዕራፎች ሊቀ ካህን ስለሆነው ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ የሚያስተምሩትን ትምህርትን የሚያጠቃልል ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ የመጨረሻው ዘላለማዊው ሊቀ ካህን እንደሆነ ካሳየ በኋላ ጸሐፊው መለስ ይልና ኢየሱስ ክርስቶስ እንደ ሊቀ ካህን ሆኖ እንዴት በታላቅ ቃል ኪዳንና በታላቅ ቤተ መቅደስ ውስጥ ሆኖ ከበፊቱ የተሻለ መሥዋዕት በማቅረብ እንደሚያገለግል ይገልጽልናል! (ከምዕራፍ 8-10)።

4ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 2:14-18፥ 4:15-16፥ 7:26-27 ደግሞህ ተመልከት
ኢየሱስ ክርስቶስ የእኛ ሊቀ ካህን እንደመሆኑ በእኛ ስም ሊያደርጋቸው
የሚችላቸውን ዋና ዋና ነገሮች በዝርዝር ጻፍ።

ቀደም ሲል ኢየሱስ ክርስቶስ የእኛ ሊቀ ካህን እንደመሆኑ እንዴት አድርጎ
ለጋጢአታችን መሥዋዕት እንዳቀረበና በሰማያት ላይ ያለውን እግዚአብሔር
እንድንቀርብ እንዴት አድርጎ መንገዱን እንደከፈለን ተመልክተናል። አሁንም ቢሆን
ለእኛ ቀዋ በማግለድ ለደኅንነታችን ዋስትና ይሰጠናል። ምንም እንኳን ጋጢአት
ባይኖርበትም ስለ እኛ ከማሰብ አይቆጠብም። እኛ ወንድሞቹ ነን። እርሱ ራሱ
በመቸገሩና በመፈተኑ የእኛን መፈተንና መቸገር ውድቀትም ጭምር ይረዳልናል።
ለእኛ የሚያዝን ሊቀ ካህን ነው።

በዕብራውያን 8:1-2 ላይ ጸሐፊው የሚጠቅሰው ሊቀ ካህን ይህን ዓይነት ነው።
አሁን ይህ ሁሉን ቻይና አፍቃሪ የሆነው ሊቀ ካህንና ንጉሥም ካህንም ሆኖ በኃያሉና
በግርማዊው ቀኝ ተቀምጦ ነግሦአል። እውነተኛይቱ ድንኳን የምትገኘውም
በመንግሥተ ሰማይ ነው እንጂ በምድር ላይ አይደለም። ሰው ሠራሽና ዝትተኛ በሆነችው
ሳይሆን እርሱስ የሚያገለግለው የእግዚአብሔር መናፈያ በሆነችው በእውነተኛይቱ
ድንኳን ውስጥ በሰማይ ነው። በነገው ጥናታችን ይህን ታላቅ ሰማያዊ ድንኳን በሥፋት
እንመለከተዋለን። ልክ እንደ ምድራዊዎቹ ካህናት መሥዋዕት በማቅረብ ላይ ያለ
ሳይሆን እራሱን እንደመሥዋዕት የሚያቀርብበትን ሥራ ፈጽሞ ተቀምጧል።

ይህን ዓይነት ታላቅ ሊቀ ካህን እያለን ወደ ብሉይ ኪዳን የአምልኮ ሥርዓት
የምንመለስበት ምንም ምክንያት የለም ይላል ጸሐፊው። እኛ ክርስቲያኖች ችግር
ሲያጋጥመን እምነታችንን የምንክድበት ምንም ምክንያት የለም።

ሁለተኛ ቀን፡ - ዕብራውያን 8:3-6

ቀደም ሲል እንደተመለከትነው በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔርን ለማምለክ ሦስት
የሚያስፈልጉ ነገሮች ነበሩ። እነዚህ ነገሮች በሙሉ የተመሠረቱት እግዚአብሔር
ከሙሴና ከእሥራኤል ሕዝብ ጋር በገባው በድርው ቃል ኪዳን ላይ ነው። እንደኛ!
የአምልኮ ሥርዓቱን የሚመሩ መሪዎች መኖር ይገባ ነበር። እነዚህም ዋነኛው መንፈሳዊ
መሪ የነበረው ሊቀ ካህንና የተቀየሩ ካህናት ናቸው።

ሁለተኛ፤ የአምልኮ ልማዶች ወይም ሰው ወደ እግዚአብሔር የሚቀርብበት መንገድ
ነበር። እነዚህም እግዚአብሔር የእሥራኤል ሕዝብ እሱን እንዲያመልክ ሲባል
እንዲያቀርብ ባዘዘው መሥዋዕቶች በኩል ነበር።

ሦስተኛ፤ የማምለኪያ ሥፍራ ነበር፤ ይህም የመገናኛው ድንኳን ነው። በዚህ ክፍል
ጸሐፊው ኢየሱስ ክርስቶስ እነዚህን ነገሮች እንዴት እንዳሟላ ይገልጻል።

5ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 8:3-6 እንብብ። በብሉይ ኪዳን ለአምልኮ አስፈላጊ የነበሩትን ሦስት ነገሮች ኢየሱስ ክርስቶስ እንዴት አድርጎ እንዳሟላ ተናገር።

በዚህ ክፍል ጸሐፊው ከዚህ ቀጥሎ ያሉትን የሦስቱን ምዕራፎች ሐሳብ ያካተተ ገለጻ ይሰማል። ኢየሱስ ክርስቶስ ሊቀ ካህን እንደ ሆነ ቀደም ብሎ ገልጾታል። በብሉይ ኪዳን ውስጥ ካህኑ እግዚአብሔርን መቅረብ የሚችለውን «ስጦታዎችና መስዋዕቶችን» በማቅረብ ብቻ ነው። እነዚህ ስጦታዎችና መስዋዕቶች ለብሉይ ኪዳን አምልኮ ይጠቀሙባቸው የነበሩት አምስቱ መስዋዕቶች እንደነበሩ ተመልክተናል። ሊቀ ካህን እንደመሆኑ ኢየሱስ ሊሠዋ የሚገባው ነገር ያስፈልገዋል። ወደ ጎሳ የእርሱ መስዋዕት የራሱ ሕይወት እንደነበርና እንደ ብሉይ ኪዳኑ የወይፈን ወይም የፍየል ደም እንዳልነበረ እናያለን።

ለብሉይ ኪዳን ሊቀ ካህናት የሚፈቀድላቸው እግዚአብሔርን ማምለክና ለእርሱ መስዋዕት ማቅረብ ብቻ ነበር። በምድራዊው ቤተ መቅደስ ይገኙ እንደነበሩት ሊቀ ካህናት ኢየሱስ ክርስቶስ መስዋዕት መቅረብ አይፈቀድለትም ነበር፤ ምክንያቱም ሕጉ ይህንን እንዲያደርጉ የሚፈቅድላቸው ከሌዊ ወገን ለሆኑና የአርን ቤተሰብ ለነበሩ ብቻ ነበርና ነው።

ይህን ስንል ኢየሱስ የሚያገለግልበት ቤተ መቅደስ የለውም ማለታችን አይደለም። የዕብራውያን ጸሐፊ የአይሁድ ክርስቲያኖች ሁለት የማምለኪያ ቦታዎች ወይም ሁለት መገናኛ ድንኳን እንዳሏቸው ያሳስባቸዋል። አንደኛው የሌላኛው ምሳሌ ወይም ጥላ ነው።

6ኛ ጥያቄ፡- ኦሪት ዘጸአት 25:40 ተመልከት። መገናኛውን ድንኳንና የማምለኪያ መሣሪያዎቹን ስለ መሥራት ለሙሴ የተሰጠው ትዕዛዝ ምን ነበር?

የዕብራውያን ጸሐፊ ምድራዊው መገናኛ ድንኳን እግዚአብሔር ለሙሴ በሲና ተራራ ላይ ያሳየው ቤተ መቅደስ አምሳያ እንደነበረች ያስታውቃቸዋል። በተራራው ላይ ሙሴ ያሳየውን ዓይነት ቅርፅ ያላትን ቤተ መቅደስ እንዲሠራ እግዚአብሔር ብርቱ የሆነ መመሪያዎች ሰጥቶት ነበር። የተሠራው ድንኳን የሌላኛው አምሳያ ስለነበር እውነተኛው ድንኳን አልነበረም። ምንም እንኳን ሙሴ እውነተኛውን መገናኛ ድንኳን ወይም መንግሥተ ሰማያትን መመልከቱን እርግጠኛ ባንሆንም የሠራው ድንኳን ያንን ያየውን የሚመስል ነበር። (አምሳሌ፡ ልጆች እውነተኛውን መኪና የሚመስል አድርገው ከእንጨትና ከጭቃ መኪና ይሠራሉ። ነገር ግን እነርሱ የሠሩት መኪና እውነተኛ አይደለም)። የአንድ ሰው ጥላ እራሱ ሰውዬው ሳይሆን ሰውዬውን የሚያመለክት እንደሆነ ሁሉ የምድራዊውም መገናኛ ድንኳን በመንግሥተ ሰማያት ያለውን እውነተኛ ድንኳን የሚያመለክት ነበር፤ (8:2)። መንግሥተ ሰማያት ያለው ድንኳን የተሠራው በእግዚአብሔር ነው እንጂ በሰው አይደለም። ስለዚህም ኢየሱስ ክርስቶስ የዚህ ጊዜያዊ ምድራዊ መገናኛ ድንኳን ሳይሆን የዚያ የሰማያዊው ድንኳን ሊቀ ካህን በመሆኑ ከአርን የሚበልጥ ሊቀ ካህን ነው።

7ኛ ጥያቄ፡ - የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልከት። ዕብራውያን 9:24፤ ራዕይ 21:22፤ እውነተኛው የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ የሚገኘው የት ነው?

የመገናኛው ድንኳን ዋና ዓላማ እግዚአብሔር በሕዝቡ መካከል እንዲኖር ለማድረግ ነው። ሆኖም ምድራዊው ድንኳን የእግዚአብሔር ዘላለማዊ መኖሪያ የሆነው አምላያ ነው። ልክ በመንግሥተ ሰማያት ላይ ያለውን ዓይነት ድንኳን እናያለን ብለን መጠበቅ አይኖርብንም። ነገር ግን የብሉይ ኪዳን መገናኛ ድንኳን የእግዚአብሔር መኖሪያ የሆነውን መንግሥተ ሰማያትን የሚያመለክት ነው።

8ኛ ጥያቄ፡ - ሀ) 1ቆሪ.3:16-17፤ 6:19 ተመልከት። ለክርስቲያኖች በእነዚህ ጥቅሶች የተሰጠው ስያሜ ምንድን ነው?

ለ) በዚህ በብሉይ ኪዳን መገናኛ ድንኳንና በሰማያዊው ድንኳን መካከል ያለው መመሳሰል ምንድን ነው?

በአዲስ ኪዳን ውስጥ ከሚያስደንቁት ትምህርቶች መካከል አንዱ የእግዚአብሔር እንደ ቤተ ክርስቲያን ወይም ቤተ መቅደስ ባለ ቦታ አለመኖር ነው። በምትኩ አዲስ ኪዳን እግዚአብሔር የሚኖርባቸው ሁለት ቤተ መቅደሶች እንዳሉ ይናገራል፤ አንደኛ፤ በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት የእግዚአብሔር ማደሪያ የሆነው የእያንዳንዱ ክርስቲያን ልብ ነው። ሁለተኛ፤ የክርስቶስ አካል ወይም ክርስቲያኖች አብረው ለአምልኮ ሲሰበሰቡ ይህ እራሱ የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ይባላል፤ «ሁለትም ሦስትም ሆነው በተሰበሰቡበት በዚያ እገኛለሁ» (ማቴ. 18:20)። ክርስቲያኖች የእግዚአብሔር ቤተ መቅደሶች ናቸው። እያንዳንዱ ክርስቲያንና ክርስቲያኖች በሀብረት የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ የሚል ስያሜ የተሰጣቸው ልክ እንደ ቀድሞው መገናኛ ድንኳንና እንደ ወደ ፊቱ ሰማያዊ ቤተ መቅደስ እግዚአብሔር በዚያ ስለሚኖር ነው። መንፈስ ቅዱስ በልባችን ውስጥ ስላደረ እራሱ እኛነታችን የእግዚአብሔር ማምለኪያ ቦታ ነው።

9ኛ ጥያቄ፡ - የእግዚአብሔር ቤተ መቅደሶች መሆናችንና እግዚአብሔር በእኛ ውስጥ የመኖሩ እውነታ ባህሪያችንንና የአምልኮ ሥርዓታችን እንዴት ሊለውጠው ይችላል?

የኢየሱስ ሊቀ ካህንነት ከአርን የበለጠ ታላቅ የሆነው እርሱ እውነተኛው ድንኳን ባለበት በመንግሥተ ሰማያት በማገልገሉ ብቻ ሳይሆን የኢየሱስ ካህንነት ታላቅ ነው፤ ምክንያቱም በታላቁ ቃል ኪዳን ላይ በመመሥረቱም ነው።

እንዳየነው በመጽሐፍ ቅዱስ ሁለት ዋና ዋና ቃል ኪዳኖች አሉ። አንደኛ፤ ለሪታዊው ቃል ኪዳን ነው። እግዚአብሔር ቃል ኪዳንን ወደ ሕዝቡ እንዲያመጣለት የተጠቀመበት ሰው ሙሴ ነው። በዚህ ቃል ኪዳን ውስጥ «የአስታራቂነት ሚና የሚጫወተው ሙሴ ነው፤ (ገላትያ 3:19)። አስታራቂ የምንለው ሰው (በብሉይ ኪዳን የእሥራኤልን ሕዝብ) እግዚአብሔርንና ሰውን የሚያቀራርበውን ነው። በሕዝብ ላይ በመመሥረቱም በዚያን ጊዜ የቃል ኪዳኑ አገልጋዮች የነበሩ የአርን ካህናት ናቸው። ሆኖም አዲስ ቃል ኪዳን ደግሞ አለ፤ ይኸውም በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ የተጀመረ ነው። የዚህ ቃል ኪዳን «አስታራቂም» እራሱ ነው።

ኢየሱስ ክርስቶስ የአዲሱ ቃል ኪዳን ሊቀ ካህን በመሆኑና አዲሱ ቃል ኪዳን ደግሞ ከቀድሞ የሚበልጥ በመሆኑ ከእራቱ ቃል ኪዳን ሥር ከነበረው የእርን አገልግሎት ይህ የኢየሱስ አገልግሎት ታላቅና የሚበልጥ ነው ማለት ነው።

አዲሱ ቃል ኪዳን ከቀድሞው የሚበልጠው የተሻሉ ቃል ኪዳኖች ላይ በመመሥረቱ ነው። የቀድሞው ቃል ኪዳን ግን የተመሠረተው በእሥራኤላውያን ታዛዥነት ላይ ነበር፤ (ዘጸአት 19:5-8፤ 24:3-8)። አዲሱ ቃል ኪዳን የተመሠረተው በእግዚአብሔር የተሰፋ ቃሎች ላይ ነው። የቀድሞው ቃል ኪዳን ውጫዊ ነበር፤ ምክንያቱም ትኩረት ይሰጥ የነበረው የማምለኪያው ቦታ ላይ ምድራዊ በሆኑ መሥዋዕቶች ላይና በካህናቶቹ ክብር ላይ በመሆኑ ነው። አዲሱ ቃል ኪዳን ግን ትኩረት የሚሰጠው ውስጣዊ ለሆነው ለሰዎች ልብ ነው። በነገው ዕለት አዲስ ቃል ኪዳን ከቀድሞው እንዴት እንደሚሻል ሰፊ ባለ ሁኔታ እናጠናለን።

10ኛ ጥያቄ፡- በምን ዓይነት መንገድ ነው በውስጣዊ አስተሳሰባችንና አመለካከታችን ላይ ትኩረት የሚሰጠው አዲሱ ቃል ኪዳን፤ ውጫዊ ነገሮች ላይ ትኩረት ከሚሰጠው የድሮ ቃል ኪዳን የሚበልጠው?

ሦስተኛ ቀን፡- ዕብራውያን 8:7-8

በብሉይ ኪዳን በእግዚአብሔር የተመሠረተው በ1400 ዓመት ዓ.ክ.ል.በ. በሲና ተራራ ላይ ነበር። ለብዙ ዓመታት በእግዚአብሔርና በእሥራኤል ሕዝብ መካከል ለሚኖረው ግንኙነት ይህ መሠረት ሆኖ አገልግሏል። በ600 ዓመት ዓ.ክ.ል.በ. ግን ኤርምያስ በትንቢቱ «ከብሉይ ኪዳን» የሚበልጥ «አዲስ ኪዳን» እንደሚመጣ ተንብዮ ነበር፤ (ኤርምያስ 31:31-34)። አንድ አዲስ ሕግ በድሮው ምትክ እንደሚደነገገው ዓይነት ወይም ደግሞ አዲስ መንግሥት የፈተኛውን ገርስሶ እንደሚመሠረተው ዓይነት ይህ አዲስ ኪዳንም የበፊቱን በመተካት እግዚአብሔር ከሕዝቡ ጋር የሚገናኝበት መሠረት ሆኗል። ኤርምያስ አዲስ ኪዳን ይደረጋል ብሎ መተንበዩ አንድ ቀን እግዚአብሔር ለሙሴ የሰጠው ቃል ኪዳን በሌላ ይተካል ማለቱ ነው። በተጨማሪም የድሮው ኪዳን ድክመት ያለውና የሚተካ ነው ማለትም ነው።

11ኛ ጥያቄ፡- ትንቢተ ኤርምያስ 7:16-21 አንብብ። የእሥራኤል ሕዝብ የቀድሞውን ኪዳን ምን ያህል ነው የጠበቀው?

ምንም እንኳ ይህንን ኪዳን ሲቀበሉ እንጠብቀዋለን ብለው ቃል ቢገቡም የእሥራኤላውያን ታሪክ የተሞላው የእግዚአብሔርን ቃል ኪዳን ባለመታዘዝ ነው። ብሉይ ኪዳን ሕዝቡ እግዚአብሔርን እንዴት ማምለክ እንዳለበትና እንዴት መኖር እንደሚገባው የሚገልጽ ትዕዛዝን ያካተተ ነው እንጂ የሕዝቡን ልብ ቀይሮ እግዚአብሔርን እንዲታዘዙ የሚያደርግ አልነበረም። ባለመታዘዛቸውም የእግዚአብሔር ቁጣ በእነርሱ ላይ ወረደ። ዋናው ችግር የሰዎቹ ልብ ነው፤ ቢሆንም የቀድሞው ኪዳን እራሱን የቻለ ድክመት ስለነበረው የግድ አዲስ ኪዳን አስፈለገ።

12ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 8:7-13፤

ሀ) የቀድሞውን ኪዳን በተመለከተ አዲስ ኪዳን ይኖራል የሚለው የተስፋ ቃል ምን ዓይነት ትርጓሜ ነው ያለው?

ለ) ብሉይ ኪዳንን ከአዲስ ኪዳን ጋር አነፃፅር፤ አዲስ ኪዳን የሚበልጠው በምን ዓይነት መንገድ ነው?

አዲስ ኪዳን የተፈጸመው ከእሥራኤልና ከይሁዳ ቤት ጋር መሆኑን አስተውል። እንደምታስታውሰው ኤርምያስ ትንቢቱን ይናገር የነበረው የእግዚአብሔር ሕዝብ በሁለት መንግሥት በተከፋፈለበት ወቅት ነው። የሰሜኑ የእሥራኤል መንግሥት ወደሞ ሕዝቡ ተበታትኗል። የደቡብ የይሁዳ መንግሥት ደግሞ ትንሽ ቆየት ብሎ ተደምስሶ ሕዝቡ ሊበታተን ነበር። ይህም ቢሆን፤ ኤርምያስ አሻግሮ ያይ የነበረው፤ ሁለቱ መንግሥታት በአዲስ ኪዳን ሥር ሆነው የሚጣመሩበትን ጊዜ ነበር።

ምንም እንኳ አዲሱ ኪዳን የሚፈጸመው ኢየሱስ ለመጨረሻ ጊዜ ለመንገሥ መጥቶ እሥራኤላውያን ሁሉ ሲያምኑበት ቢሆንም አዲስ ኪዳን የተጠነሰሰውና የተጀመረው ኢየሱስ በሞተበት ጊዜ ነው። ከዕለታት አንድ ቀን አዲሱ ኪዳን ለአይሁዳውያን በፈጽሞላቸውም እንኳ መጽሐፍ ቅዱስ በኢየሱስ ክርስቶስ የሚያምኑ ሌሎች ሕዝቦች በሙሉ የዚህ አዲስ ኪዳን ተጠቃሚዎች እንደሚሆኑ ያስተምራል።

13ኛ ጥያቄ፡- ሉቃስ 22፡17-22 አንብብ። ኢየሱስ ለጽዋው የሰጠው ስም ምንድን ነው?

አዲሱን ኪዳን በተመለከተ፤ አራት ዋና ዋና ቃል ኪዳናች ተሰጥተዋል፡-

1. በአዲሱ ኪዳን ውስጥ እግዚአብሔር ሕግጋቱን በሕዝቡ ልብና እዕምር ውስጥ እንደሚያስቀምጥ ቃል ገብቷል። እንደምታስታውሰው እግዚአብሔር በብሉይ ኪዳን ጊዜ ሕግጋቱን ይጽፍ የነበረው ድንጋይ ላይ ነበር። ያሁኑ ቃል ኪዳን ግን ሕጉን ሰዎቹ ልብ ውስጥ ማስቀመጥ ብቻ ሳይሆን ሕግጋቱን እንዲጠብቁ ፈቃደኛ የሚያደርጋቸው አዲስ ልብም ለሕዝቡ እንደሚሰጥ የሚገልጽ ነው።

14ኛ ጥያቄ፡- ትንቢተ ሕዝቅኤል 11፡19-20 አንብብ። የእሥራኤልን ሕዝብ ልብ በተመለከተ እግዚአብሔር የሚገባው ቃል ኪዳን ምንድን ነው?

ይህን አዲስ ኪዳን ታላቅ የሚያደርገው ሕዝቡ አዲስ ልብ ስላላቸው እውነቱን ማረዳት ብቻ ሳይሆን ለእውነቱ ታዛዥ የሚሆኑበትን ጋይላ ማግኘቱም ጭምር ነው። ከዙፍቱ በሚመጣ ማስጠንቀቂያና ቅጣት ምክንያት ሳይሆን ታዛዥ የሚሆኑት ለእግዚአብሔር ካላቸው ፍቅርና ክልባቸው ከመነጩ የመታዘዝ ፍላጎት የተነሣ ነው።

2. የእግዚአብሔር ሕዝብ በሙሉ እግዚአብሔርን በደንብ ያውቀዋል። ጸሐፊው የሚናገረው ስለ እግዚአብሔር ስለሚገልጹት እውነታዎች ሳይሆን ከእግዚአብሔር ጋር ስላለ ጥብቅ የሆነ የግል ግንኙነት ነው። ብዙ ጊዜ ሰዎች የመጽሐፍ ቅዱስን ትምህርቶች ይረዱና በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ሁሉን ከሚችለው አምላክ ጋር የግል ግንኙነት አይኖራቸውም። ስለዚህም ስለ እግዚአብሔር ያውቃሉ እንጂ፤ በግላቸው አያውቁትም። ክርስቲያን ግን እግዚአብሔርን ብቻ ሳይሆን የሚያውቀው እራሱም

በእግዚአብሔር የታወቀ ይሆናል፤ (ነላትያ 4:9)። ስለዚህም እንደ ካህን ያለ መሐከል ላይ የሚቆም አስታራቂ አያስፈልገንም።

15ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ሰዎች እውነቱን እያወቁ ኢየሱስን የማወቅ ባህርይ ሳይዙ የቀሩበትን ዓይነት ሁኔታ አይተህ ታውቃለህ?

ለ) ስለ ሕይወታቸው እስቲ ግለጽ።

ሐ) ለምንድን ነው ይህ የሆነው?

3. ካሁን ወዲያ እግዚአብሔርንና ትዕዛዙን ያለማወቅ ኃጢአት አይኖርም። በምትኩ ግን እግዚአብሔር እራሱ ሕዝቡ ታዛዥ እንዲሆን ያስተምረዋል። ምንም እንኳ ይህ እውነታ በከፊልም ቢሆንም በአማኙ ልብ ውስጥ በሚሠራው መንፈስ ቅዱስ አማካይነት ተፈጻሚነት ቢያገኝም ሙሉ በሙሉ ተፈጻሚነት የሚያገኘው ኢየሱስ ወደ ምድር ለመገንገሥ ከመጣና ሰውን በሙሉ በግሉ ሲያስተምር ነው። ይህ የእግዚአብሔር ሕግ ዕውቀት ዓለም አቀፍ ስለሚሆነው ጥቂት ሰዎች ሳይሆኑ መላው የእግዚአብሔር ሕዝብ እውነቱን ይረዳል። በብሉይ ኪዳን ጊዜ ካህናት ብቻ ነበሩ ሕጉን ጠንቅቀው የሚያውቁት፤ ባሁኑ ጊዜ ደግሞ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች የእግዚአብሔርን ቃል ሲረዱ ብዙው ሕዝብ ግን የእግዚአብሔርን እውነት አያውቅም፤ ከላይ የጠቀስነው ከዚህ ለየት የሚል ነው።

16ኛ ጥያቄ፡- 1ዮሐ.2:20÷27 አንብብ።

ሀ) ለአማኞች እውነቱን የሚያስተምረው አስተማሪ ማነው?

ለ) ለተወሰኑ ሰዎች እግዚአብሔር የማስተማርን ስጦታ ሰጥቷል ሲል ምን ማለቱ ነው? (ኤፌሶን 4:11-13)።

አንዱ የመንፈስ ቅዱስ አገልግሎት የኢየሱስን በአማኙ ሕይወት መኖር እውን ማድረግና ለአማኙ የክርስቲያን እውነታ ማስተማር ነው። ከተለያዩ ሥፍራዎች እንደምናየው ኢየሱስ በቤተ ክርስቲያን ሌሎችን እንዲያስተምሩ አስተማሪዎችን ሾሟል፤ (ማቴ.28:19-20፤ ኤፌ.4:11፤ 1ጢሞ.4:11)። ስለዚህም ዮሐንስ ሰዎች የሆኑ አስተማሪዎች አያስፈልጉንም አላለም። ነገር ግን መንፈስ ቅዱስ ሰዎች እንዲጽፉለት ያደረገውን ቃል ይወስድና ክርስቲያኖች በሙሉ እንደ እግዚአብሔር ቃል ቆጥረውት በሕይወታቸው ተግባራዊ እንዲያደርጉት ይረዳቸዋል። በአዲስ ኪዳን ፍጻሜ ውስጥ የመንፈስ ቅዱስ ድርሻ አዳዲስ እውነቶች መግለጽ ሳይሆን በሚያጋጥሙን የተለያዩ ሁኔታዎች ውስጥ የእግዚአብሔርን ቃል እውነታ እንዴት ተግባራዊ እንደምናደርግ ማሳየት ነው።

17ኛ ጥያቄ፡- ሀ) መንፈስ ቅዱስ አስተማሪ በመሆኑ የሰው አስተማሪ አያስፈልገንም ወይም የእግዚአብሔርን ቃል ማጥናት የለብንም ብለው የሚያስተምሩ ሰዎችን በዝርዝር ጻፉ።

ለ) በሌሎች የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች በመጠቀም ይህ አመለካከት የተሳሳተ መሆኑን አሳይ።

4. በብሉይ ኪዳን ጊዜ ሙሉ በሙሉ የሆነ የኃጢአት ይቅርታ ይኖራል። ምንም እንኳን ጊዜያዊ የሆነ የኃጢአት ይቅርታ ቢኖርም ኃጢአተኛ መሆናቸውን የሚያስታውሳቸው በየቀኑ የሚሠጧት መሥዋዕት ነበር። ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀሉ ላይ ሲሞት ግን፣ የኃጢአትን ዋጋ ሙሉ በሙሉ በመክፈሉ የተሟላ የኃጢአት ይቅርታ ተገኝቷል። «ኃጢአታቸውን ደግሜ አላስበም» ሲል ስለ ኃጢአታቸው ተጠያቂ አይሆኑም፣ ቅጣትም አይደርስባቸውም ማለቱ ነው። ይህ ለእኛ ታላቅ የሆነ ቃል ኪዳን ነው። ምንም እንኳን በሥራችን ላይ የተመሠረተ ፍርድና ሽልግት ብንቀበልም ስለፈጸምናቸው ኃጢአቶች ግን ከእግዚአብሔር ዘንድ ምንም ዓይነት ፍርድ አንቀበልም፤ (ዮሐ. 3:18፤ ሮሜ 8:1)። ይህ ሁሉ ምሕረት የተገኘው በመስቀሉ ነው።

13ኛ ጥያቄ፡- እነዚህ አራት በረከቶች፣ በአማኞች ሕይወት ውስጥ የሚታዩት እንዴት ነው?

ለአዲሱ ኪዳን ምንም ዓይነት ቅድመ ሁኔታ አለመስጠቱን አስተውል። በብሉይ ኪዳን ግን በረከት የሚገኘው ሕግጋቶቹን ከጠበቁ «ብቻ» ነው፤ አዲስ ኪዳን ግን ለእግዚአብሔር ሕዝብ በረከት እንደሚሰጥ ብቻ ነው የሚገልጸው። እነዚህን የተስፋ ታሎች ለሕዝቡ እንደሚሰጥ እግዚአብሔር ቃል ስለገባ በእርግጥ የሚሆኑና በሕዝቡ ጥረት ላይ የተመሠረቱ አይደሉም።

ከዚህ በፊት እንዳየነው የዕብራውያን መጽሐፍ የተጻፈው ከ70 ዓ.ም. ትንሽ ቀደም ብሎ ነበር። እንደምታስታውሰው ደግሞ እስከ 70 ዓ.ም. ድረስ አይሁዳውያን በቤተ መቅደሶቻቸው በመሥዋዕትና በሊቀ ካህናት ይጠቀሙ ነበር። በሌላ አነጋገር ብሉይ ኪዳን አሁንም ገና ይከተሉ ነበር። ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ ሲሞት አዲስ ኪዳን ተመሠረተ። ይህም ብሉይ ኪዳንን ተካ። ስለዚህም ጸሐፊው የቀድሞውን ኪዳን ሕግጋቱንና ሥርዓቱን «አሮጌና ውራጅ» በመጥፋት ላይ ያለ ይለዋል። ምናልባትም በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት ጸሐፊው በቅርብ ጊዜ ውስጥ ቤተ መቅደሱና የአምልኮ ሥርዓቶቹ በሙሉ እንደሚጠፉ ሊያይ ችሏል።

በአዲሱ ኪዳን አማካይነት፣ ውጫዊ ከሆኑ የአምልኮ ሥርዓቶች ተገላግለናል። አሁን እውነተኛ አምልኮ በእግዚአብሔር ሕዝብ ልብ ውስጥ ነው የሚካሄደው። አምልኮው «በመንፈስና በእውነት ነው፤ (ዮሐንስ 4:23)። ይህም ሆኖ ሰዎች የመንፈስ ቅዱስን ምሪት ከመከተል አምልኮን የሥርዓት ነገር ያደርጉታል። እግዚአብሔርን ከልባችን የማናመልከው ከሆነና ዝም ብለን በሥርዓት የተጠመድን ከሆነ ልክ እግዚአብሔርን በልባቸው ላይሆን በአፋቸው ብቻ ያመልኩ እንደነበሩት እንደ እሥራኤላውያን እንሆናለን። ይህን ስንላ ምንም ዓይነት የአምልኮ ሥርዓት መኖር የለበትም ማለት አይደለም፤ (1ቆሮ. 14:40)። በምናመልክበት ጊዜ ምስጋናችን ከልብ የመነጨ እንዲያው እንደው ዝም ብሎ ከልምድ ብቻ የሆነ መሆን የለበትም።

19ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በቤተ ክርስቲያን የሚገኙትን የተለያዩ የአምልኮ ሥርዓቶች በዝርዝር ጻፍ።

ለ) እነዚህ ሥርዓቶች ከልብ ሳይሆን ዝም ብለው በልማድ ብቻ ሊከናወኑ የሚችሉት እንዴት ነው?

ሐ) አምልኮውን በከንፈር ብቻ ሳይሆን ከልብም ጭምር ለማድረግ ሲባል ምን ነገሮች ናቸው በአምልኮህ ውስጥ መለወጥ ያለባቸው?

አራተኛ ቀን፡ - ክለሳ

20ኛ ጥያቄ፡- ከዕብራውያን በተማርከው ትምህርት ላይ በመመርኮዝ ዋና ዋናዎቹን ትምህርቶች በዝርዝር ጻፍ።

የዕብራውያን መጽሐፍ ትምህርቶች በሁለት ዋና እውነታዎች ሊከፈሉ ይችላሉ። አንደኛ፤ የጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን ታላቅነት በተለይ ከብሉይ ኪዳን በማነፃፀር የሚያስተምረው ትምህርት ነው። እንዳየነው፡-

1. ኢየሱስ ክርስቶስ ለሰው የተሰጠው መጨረሻው የእግዚአብሔር ራዕይ እንደመሆኑ ከብሉይ ኪዳን ነቢያት ይበልጣል፤ (1፡1-3)።
2. ኢየሱስ ክርስቶስ መንግሥተ ሰማያት ላይ ካሉት መላእክት በላይ ነው፤ (1፡4-14)።
3. ኢየሱስ ክርስቶስ የብሉይ ኪዳን መሪ ከነበረው ከሙሴ ይበልጣል፤ (3፡1-6)
4. ሊቀ ካህኑ ኢየሱስ ክርስቶስ ከብሉይ ኪዳን ሊቀ ካህን ከአርን ይበልጣል፤ (5፡1-10፡7)። ይህ ነበር፡ የዕብራውያን መጽሐፍ የመጀመሪያ ትኩረት፤ ስለዚህም ስለ ሊቀ ካህኑ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን በተመለከተ ብዙ የተሰጡ እውነታዎች አሉ። እስካሁን እንደተመለከትነው ኢየሱስ የእኛ ሊቀ ካህን ለመሆን ብቁ የሆነው በሚከተሉት ምክንያቶች ነው፡-

ሀ) እስከ ዘላለም ይኖራል (እንደ መልክ ጼዴቅ)፤ ስለዚህም የእርሱ ሊቀ ካህንነት የማይለወጥና የማይሻር ነው።

ለ) ሙሉ በሙሉ እግዚአብሔርና ሰው በመሆኑ፡ እግዚአብሔርን ከሰው ጋር ሰውንም ከእግዚአብሔር ለማስታረቅና አማላጅ ለመሆን ብቁ ነው።

ሐ) ነውር የሌለውን እራሱን ለኃጢአት መሥዋዕት አቀረበ። ይህ የሚቀርበው አን?። ብቻ ነው እንጂ መደጋገም አይኖርበትም።

መ) ሙሉ ሰው በመሆኑ እንደማንኛውም ሰው ፈተና ገጥሞታል፡ ፈተና ውስጥ ያሉትንም እንዴት እንደሚረዳቸው ያውቃል።

ሠ) መከራንም ስለቀመሰ ወደ መከራ መግባትን ጠንቅቆ ያውቃል።

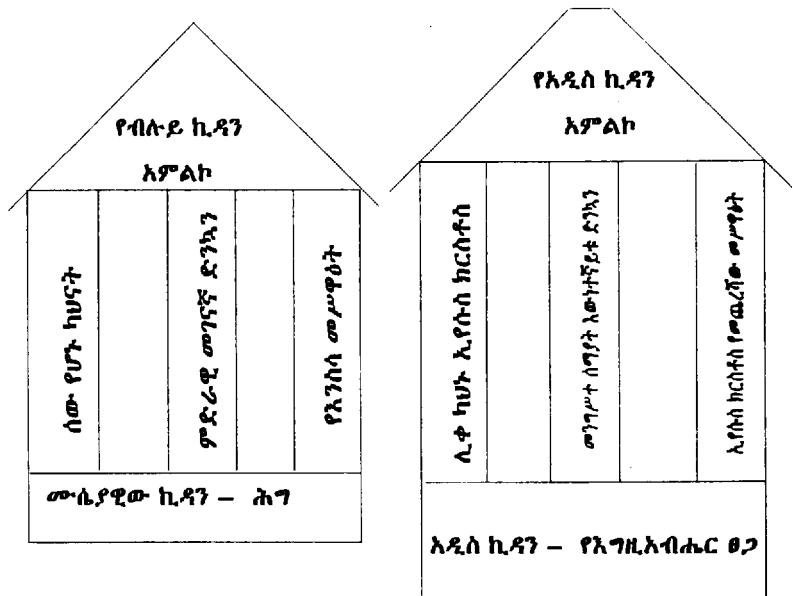
ረ) ኃጢአት የለበትም ስለዚህም ለእራሱ መሥዋዕት ማቅረብ የለበትም። የሚያቀርበው ለእኛ ብቻ ነው።

ሰ) ያለማቋረጥ የእኛ አማላጅ ሆኖ ስለሚሠራ ሙሉ ደኅንነት እንደምናገኝ ያረጋግጣልናል።

- ሸ) የሚሠራውም እግዚአብሔር በሚገኝበት ሥፍራ ነው እንጂ በምድር ላይ አይደለም።
- ቀ) እራሱን እንደ መሥዋዕት የማቅረቡን ሥራ ከፈጸመ በኋላ በእግዚአብሔር ቀኝ ተቀምጧል። በሙሉ ሥልጣንም ይገዛል።
5. ኢየሱስ የተሻለው የአዲስ ኪዳን አማላጅ ነው እንጂ የብሉይ ኪዳን አይደለም(ምዕራፍ 8)።

የአይሁድ ክርስቲያኖች ወደ ቀድሞው አምልኮቸው መመለስ የፈለጉት ከአይሁዳውያን ወንድሞቻቸው ስደት ለማምለጥ ሲሉ ነበር። ስለዚህም ጸሐፊው የብሉይ ኪዳን አምልኮ ያስፈልጓቸው የነበሩ ምክንያቶች በሙሉ በሌላ ታላቅ በሆነ ነገር እንደተተኩ ያሳያቸዋል። የብሉይ ኪዳንን አምልኮ መሠረቶች በመውሰድ የሚወክሏቸውን ነገሮች በእነርሱ ፋንታ ጣልቃ ያስገባል።

እነዚህን ሁለት ሰንጠረዦች አነፃፅር። አንዱ የብሉይ ኪዳን ሌላኛው ደግሞ የአዲስ ኪዳን ነው፡-

መጀመሪያ ላይ መመሳሰላቸውን አስተውል። አዲሱም የቀድሞው ኪዳን የተመሠረተ ከእግዚአብሔር ጋር በተደረገ ቃል ኪዳን ላይ ነው። በሁለቱም ላይ ለኪዳኖቹ መነሻ የሆነው የእግዚአብሔር ከሰው ጋር ኅብረት መፈለግ ነው። ለአምልኮው መሠረት የሚሆኑት እነዚህ ኪዳኖች ናቸው። የአምልኮው መሠረት ተመሳሳይነት

አለው። ሁለቱም፤ የተመሠረቱ በሦስት ዋና ዋና ነገሮች ላይ ሲሆን (እንደምሰሰ በሚመስሉ)። ሁለቱም ድንኳን ወይም ቤተ መቅደስ ካህናትና መሥዋዕቶች ያስፈልጓቸዋል።

ይህም ሆነ የብሉይ ኪዳን የአምልኮ ሥርዓት ከአዲስ ኪዳን የአምልኮ ሥርዓት የበታችነት ባህርይ ነበረው። ብሉይ ኪዳን የተመሠረተው ያለ ልብ ለውጥ ሊጠበቁ በሚገባቸው ሕግጋት ላይ ነበር። አዲስ ኪዳን ግን የልብ ለውጥን ይሰጣል፡ የተመሠረተውም በፍቅር ላይ ነው። የብሉይ ኪዳን ካህናት ኃጢአተኞች ነበሩ። አዲስ ኪዳን አንድ ካህን ብቻ ነበረው ይህም ኃጢአት የሌለበት ከጥንት ጀምሮ የሚኖረው የእግዚአብሔር ልጅ ነው። የብሉይ ኪዳን አምልኮ ይፈጸም የነበረው ሰው ሠራሽ በሆነ ቤተመቅደስ ውስጥ ነበር። የአዲስ ኪዳን አምልኮ ደግሞ የሚፈጸመው የእግዚአብሔር ዙፋን በሚገኝበት በመንግሥተ ሰማያት ነው። በብሉይ ኪዳን ጊዜያዊ የሆነ የኃጢአት መንጻት ያስገኝ የነበረውን የእንስሳ መሥዋዕት ያለማቋረጥ መደረግ ነበረበት። አዲስ ኪዳን ግን የተመሠረተው ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ በተሠዋው በእግዚአብሔር ልጅ ላይ ነው። ስለዚህም ምንም እንኳ ትንሽ የአምልኮ ጭላንጭል ቢታየንም ይህ ሁሉ የሚያመለክተው ለእኛ በአዲሱ ኪዳን ሥር ላለው ሰዎች የሚኖረውን እውነተኛ አምልኮ ነው።

ሁለተኛውና ዋነኛው የዕብራውያን መጽሐፍ ትምህርት ደግሞ አንድ ሰው በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ ያለውን እምነቱን እንዳይተው የሚያስጠነቅቀው ክፍል ነው፤ (2፡1-4፤ 3፡7-4፡13፤ 5፡11-6፡12)። በብሉይ ኪዳን ውስጥ ባለማመናቸው እግዚአብሔር ተስፋ ያደረገላቸውን የከነዓን ዕረፍት ሳያገኙ የሞቱትን አይሁዳውያን ምሳሌነት መከተል የለብንም። ከኢየሱስ ክርስቶስ ለመሸሽ የሚደረግ ማንኛውም ዓይነት አንዱን የደኅንነት መንገድ እንደመተው ነው የሚቆጠረው፤ በዚህም ምክንያት ሌላ ምንም ዓይነት ተስፋ የለም።

የአይሁድ ክርስቲያኖችና ዛሬ የሚገኙ የብዙ ክርስቲያኖች ችግር ኢየሱስ ክርስቶስ የመካድና ወደ ዓለም የመመለስ ፈተና ነው። ለሁላችንም ቢሆን ጸንተን እንድንቆም የሚያስፈልገን ኢየሱስ ክርስቶስ ማን እንደሆነና ሌላ የደኅንነት መንገድ አለመኖሩን መገንዘብን ነው። ኢየሱስ ወደ መንግሥተ ሰማያት ከሚወስዱት መንገዶች ውስጥ አንድ አማራጭ አይደለም። እንዲያውም እርሱ በጣም ልዩ ነው፡- ወደ አብ የሚወስደው ብቸኛ መንገድ ነው። ስለዚህም ኢየሱስን ለመካድ የምናደርገው ማንኛውም ዓይነት መከራ ከእውነቱ የሚያርቀንና ኢየሱስን ዳግመኛ እንዳናምን ልባችንን ወደ መደንደኑ ሊያደርስ የሚችል ነገር ነው። አንዱ የእውነተኛ አማኝ ምልክት እስከ ሕይወቱ ፍጻሜ ለእግዚአብሔር ታማኝ ሆኖ መጽናቱ ነው።

21ኛ ጥያቄ፡- ከላይ የተጠቀሱትን ትምህርቶች በቤተ ክርስቲያን ውስጥ በመጠቀም እንዴት አድርገህ ምዕመናኖቹ እምነታቸውን ላይክዱ በታማኝነት ጸንተው እንዲቆሙ ልታበረታታቸው የምትችሉበትን መንገዶች በዝርዝር ጻፍ።

አምስተኛ ቀን፡- ትምህርቱን ከልሰናለሳምንታዊው ስብሰባ ተዘጋጅ።

ሳምንታዊው ስብሰባ

1. ሳምንታዊው የአምልኮ ጊዜ

2. ጸሎት

3. ክለሳ

4. የውይይት ጊዜ

ሀ) በመንፈሳዊ ሕይወታችን ሊቀ ካህናችን አርን ከሚሆን ኢየሱስ በመሆኑ ሊያጋጥመን የሚችለውን የተሻለ ነገር በዝርዝር ጻፍ።

ለ) የጠቀስናቸውን ሦስቱን ቤተ መቅደሶች ማለትም በብሉይ ኪዳን መገናኛ ድንኳን መንግሥተ ሰማያትንና የአማኞች ልብን አነፃፅር። የሚመሳሰሉት እንዴት ነው? የሚለያዩትስ?

ሐ) የብሉይ ኪዳን የአምልኮ ሥርዓት እንዴት ነው የአዲስ ኪዳን የአምልኮ ሥርዓት ምሳሌና ጥላ የሚሆነው?

መ) 1. አዲሱ ኪዳን ከቀድሞው ኪዳን የሚበልጠው እንዴት ነው?

2. በቀድሞው ኪዳን ሥር ብንኖርና የአሁኑ አምልካችን ተስፋችንና ደገንነታችን ባይኖሩ ለእኛ ምን ልዩነት ይኖር ነበር?

ሠ) 1. በ1ኛዮሐ.2፡27 አስተማሪ አያስፈልገም ሲል ምን ማለቱ ነው?

2. በቤተ ክርስቲያን ውስጥ አንድ አስተማሪ ያለው ሥፍራ ምንድን ነው?

3. በማስተማሩ ዘርፍ የመንፈስ ቅዱስ ድርሻ ምንድን ነው?

4. ሁለቱ አብረው የሚሠሩትስ እንዴት ነው?

5. ጸሎት

ትምህርት አሥራ ስድስት

ዕብራውያን ምዕ. 9

የመጀመሪያ ቀን፡- ዕብራውያን 9፡1-10

በዕብራውያን ጥናታችን ጸሐፊው እግዚአብሔር እንዴት አድርጎ የብሉይ ኪዳንን የአምልኮ ሥርዓት በተሻለ ነገር እንደቀየረው ያሳያል። የብሉይ ኪዳን የአምልኮ ሥርዓት ያተኩር የበረወ ውጫዊ የሆኑ ነገሮች ላይ ሊቀ ካህን መገናኛ ድንኳንና የእንሰላ መሥዋዕትን ያካተተ ነው። እነዚህ የአምልኮ ሥርዓቶች የሚፈጸሙት በሕጉ መሠረት ነው። ሆኖም የሕዝቡ ልብ ከእግዚአብሔር የራቀ ሊሆን ይችላል። በአዲስ